

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobkyně: S. K.
bytem X
proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 2. 2024, č.j. X

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 2. 2. 2024, č.j. X se **zrušuje** a věc se **vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalobkyni se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaná **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) brojila žalobkyně proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 2. 2024, vypraveno dne 6. 2. 2024, č.j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaná zamítla námitky žalobkyně proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 11. 2023, č.j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), a toto rozhodnutí potvrdila. Tímto rozhodnutím žalovaná odňala ode dne 8. 12. 2023 žalobkyni invalidní důchod podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 39 odst.

- 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“), neboť již nebyla uznána invalidní.
2. Podkladem prvostupňového rozhodnutí byl posudek o invaliditě Městské správy sociálního zabezpečení v Brně (dále jen „MSSZ“) ze dne 31. 10. 2023, podle něhož žalobkyně nebyla uznána invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její pracovní schopnost pouze o 30 %.

II. Napadené rozhodnutí

3. V řízení o námitkách přezkoumala žalovaná prvostupňové rozhodnutí v plném rozsahu, včetně uplatněných námitek. Z důvodu potřeby opětovného posouzení zdravotního stavu žalobkyně pro účely stanovení stupně invalidity vypracovala žalovaná v námitkovém řízení nový posudek o invaliditě Institutem pro posuzování zdravotního stavu (dále jen „Institut“) ze dne 26. 1. 2024.
4. Podle tohoto nového posudku o invaliditě žalobkyně nebyla uznána invalidní, neboť její pracovní schopnost poklesla pouze o 30 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně bylo určeno zdravotní postižení uvedené v kapitole XV., oddílu B, položce 6c (funkční postižení po zlomeninách kostí horní končetiny) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, ve znění pozdějších předpisů, přičemž jde o těžké postižení. Pokles pracovní schopnosti byl stanoven vzhledem k profesi a adaptaci žalobkyně (pracuje jako čerpadlářka) na dolní hranici rozmezí zvolené položky, tedy na 30 %.
5. Žalovaná na základě citovaného posudku o invaliditě podrobněji uvedla, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně je stav po opakovaných úrazech v oblasti levého ramene (luxační fraktura humeru vlevo s vývojem nekrózy hlavice a následnou přestavbou, parciální lézi nervus axillaris v roce 2011, fraktura klíčku vlevo) s omezením svalové síly při lézi nervu axillaris a nervu radialis a těžkým omezením hybnosti v levém rameni a významným oslabením síly levé horní končetiny a poruchou citlivosti. Ostatní poruchy zdravotního stavu pracovní potenciál podstatně nelimitují a na dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu se podílí jen v malé míře.
6. K zániku invalidity došlo dnem posudkového jednání MSSZ v Brně, tj. ode dne 31. 10. 2023. Jelikož po přezkoumání celkového zdravotního stavu žalobkyně nebylo prokázáno, že by její invalidita trvala, byly námitky zamítnuty jako nedůvodné a prvostupňové rozhodnutí potvrzeno.

III. Žaloba

7. V žalobě ze dne 5. 4. 2024 vznesla žalobkyně proti napadenému rozhodnutí následující žalobní body. Předně namítla, že celé správní řízení bylo zatíženo nezákonností. Posudkový orgán nehodnotil její zdravotní stav komplexně a pouze účelově vybral některé části odborných nálezů bez komplexního zhodnocení dopadů jejího handicapu na výkon zaměstnání a v rozporu s posudky z minulých let, kdy jí byl invalidní důchod přiznán.
8. Konkrétně žalobkyně namítla, že nesouhlasí s posouzením poklesu pracovní schopnosti, kdy posudkový lékař argumentoval její adaptací na zaměstnání. Posudkové

závěry nereflektují relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu a jsou tak nezákonné.

9. Stejně jako v námitkovém řízení žalobkyně namítla, že její zdravotní stav odpovídá poklesu pracovní schopnosti alespoň o 35 %, a s dalším přičtením komorbidit minimálně o 40 %. Poukázala na aktuální výsledky vyšetření z neurofyzilogické laboratoře MUDr. K. (EMG) ze dne 15. 1. 2024, kde se prokazuje těžší chronická neuropatie nervu radialis i nervu axilaris. Dále není možné, aby její práce (obsluha čerpací stanice) byla chápána jen jako práce pokladní, když žalobkyně také obsluhuje palivové stojany, přejímá a doplňuje zboží, což je s jejím postižením problém. Vše musí zvládat pravou rukou. Nesouhlasí s tím, že se na své postižení adaptovala. Doložila též náplň práce.
10. Žalobkyně poukázala na předchozí posudky o invaliditě, kdy již v roce 2021 pracovala jako obsluha čerpací stanice v plném úvazku. Její zdravotní stav se po celou dobu nezlepšil, ba právě naopak. Žalobkyně nevyužívá pracovní neschopnosti, protože by musela být neustále doma. Z uvedených důvodů žalobkyně navrhla zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení, jakož i náhradu nákladů soudního řízení.

IV. Vyjádření žalované a replika žalobkyně

11. Ve svém vyjádření ze dne 17. 4. 2024 žalovaná obsáhle vyložila právní úpravu zjišťování invalidity a úlohu lékařského posouzení zdravotního stavu pojištěnce v těchto otázkách. Podle jejího názoru jde o otázku ortopedickou, kterou zhodnotil posuzující lékař jako funkční postižení po fraktuře kostí horní končetiny, pro značné omezení funkce končetiny pro manipulaci s předměty, těžké omezení hybnosti a svalové síly s omezením některých denních aktivit.
12. Žalovaná neshledala proběhlé správní řízení jako nezákonné. Podle jejího názoru byly vypracované posudky o invaliditě objektivní. Skutkový stav byl zjištěn dostatečně. Zákon počítá s odnětím invalidity v případě adaptace pojištěnce na jeho zdravotní postižení. I přes své zdravotní postižení je žalobkyně schopna pracovat na plný pracovní úvazek, což lze považovat za dostatečnou adaptaci na její zdravotní postižení.
13. Pokud jde o namítanou podjatost a neobjektivitu lékařů Institutu, pak je tato výtku nedůvodná, jak dovodil ve své judikatuře i Nejvyšší správní soud. Žalovaná navrhla vypracování posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“) a zamítnutí žaloby jako nedůvodné.
14. Ve své **replíce** ze dne 17. 7. 2024 žalobkyně setrvala na své žalobní argumentaci. Vymezila se proti vyjádření žalované v tom směru, že adaptace se posuzuje ve vztahu ke zdravotnímu postižení, a nikoliv k zaměstnání. Nelze tedy říci, že žalobkyně je stabilizovaná či adaptovaná na své zdravotní postižení, naopak její zdravotní stav se dále zhoršuje.

V. Řízení před krajským soudem

15. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád

- správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
16. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Při zjišťování skutkového stavu vycházel soud z posudkového a dávkového spisu předložených žalovanou.
 17. Ze **spisové dokumentace** MSSZ v Brně a žalované vyplývá, že žalobkyně byla uznána invalidní ode dne 26. 10. 2011 na základě posudku MSSZ v Brně ze dne 14. 11. 2011 (zjišťovací posudek před skončením nemocenské) a následně jí rozhodnutím žalované ze dne 25. 1. 2012 byl přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Příčinou byl úraz ze dne 13. 1. 2011 (pád na levé rameno s tříštivou zlomeninou proximálního humeru vlevo řešený osteosyntézou). Pokles pracovní schopnosti byl tehdy stanoven v míře 35 %, přičemž rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla kvalifikována podle kapitoly VI., položky 9b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Tyto závěry byly potvrzeny i v námitkovém řízení.
 18. Následná kontrolní vyšetření na MSSZ v Brně (dne 5. 11. 2012, 7. 12. 2015 a 20. 11. 2020, 8. 12. 2021) potvrdila jak první stupeň invalidity, tak i posudkovou kvalifikaci včetně míry poklesu pracovní schopnosti žalobkyně. Při kontrolním posudkovém vyšetření ze dne 31. 10. 2023 dospěla posudková lékařka MSSZ v Brně k závěru, že je dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobkyně třeba hodnotit s ohledem na dobrou adaptaci v zaměstnání na dolní hranici zvolené položky (kapitola XV., oddíl B položky 6c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, neboť míra poklesu pracovní schopnosti činí pouze 30 %).
 19. Krajský soud nechal vypracovat **posudek PK MPSV** ze dne 30. 9. 2024. Z tohoto posudku plyne, že komise zasedala ve složení předsedy komise a dalšího lékaře s odborností ortopedie. Žalobkyně byla posudkovému jednání přítomna a byla při jednání vyšetřena přisedícím ortopedem. Vyšetření zjistilo hypotrofii deltového svalu levé horní končetiny a výrazný třes, hypestézii na radiální i ulnární straně předloktí. PK MPSV vycházela ze zdravotní dokumentace obsažené v posudkovém spisu MSSZ v Brně a z nálezů doložených k námitkovému řízení (Nemocnice Šumperk, ortopedický nález MUDr. Z. Š. ze dne 29. 11. 2023, dále neurologický nález MUDr. L. Š.).
 20. V posudkovém hodnocení PK MPSV uvedla, že v popředí obtíží je zejména stav po opakovaných úrazech v oblasti levého ramene, tj. luxační zlomenině proximálního humeru vlevo, parciální lézi nervu axillaris (2011), zlomenině laterální porce klíčku vlevo, se stavem po extrakci kovu a osteosyntéze zlomeniny klíční kosti. Je popisováno omezení svalové síly při lézi nervus axillaris a nervus radialis a těžkým omezením hybnosti v levém rameni a významným oslabením síly levé ruky a poruchou citlivosti této končetiny. Není popisována významnější porucha statiky či dynamiky páteře. Na dolních končetinách rovněž není přítomné topické paretické postižení ani významnější omezení kloubní pohyblivosti. Je schopna samostatné chůze, při chůzi nepoužívá kompenzační pomůcky.
 21. U posuzované je přítomno značné omezení funkce postižené horní končetiny pro manipulaci s předměty, takže tuto může používat pouze jako pomocnou. Je

podstatným způsobem omezena hybnost ramenního kloubu a na horní končetině a v oblasti ramene a paže je přítomno výrazné omezení svalové síly a svalové atrofie, zejména v oblasti deltového svalu. V případě neuznání invalidity I. stupně by nebylo možné dle § 39 odst. 6 a 7 ZDP považovat zdravotní stav posuzovaný za stabilizovaný a rovněž by nebylo možné konstatovat, že posuzovaná je na své zdravotní postižení adaptována.

22. PK MPSV dospěla k závěru, že žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí byla invalidní podle § 39 odst.1 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jde o invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) ZDP. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její pracovní schopnosti o 40 %.
23. Krajský soud ve věci nařídil **ústní jednání**, které se uskutečnilo dne 25. 10. 2024 za účasti žalobkyně a zástupkyně žalované. Krajský soud označil napadené rozhodnutí, shrnul jeho obsah a vyslechl procesní přednesy žalobkyně a zástupkyně žalované. Žalobkyně zejm. zdůraznila, že posouzení otázky invalidity bylo provedeno „od stolu“, přičemž byla uznána invalidní od roku 2011. Utrpěla opakovaný úraz na levé ruce a práci vykonává na úkor svého zdraví. Zástupkyně žalované se vyjádřila k výkladu pojmu adaptace ve smyslu ZDP a zdůraznila, že není povinností posudkových orgánů provádět vždy vyšetření při jednání. Krajský soud konstatoval obsah soudního a správního spisu a dále provedl důkaz posudkem PK MPSV ze dne 30. 9. 2024. Žalobkyně sdělila, že s posudkem zcela souhlasí. Zástupkyně žalované proti posudku PK MPSV nevznesla žádné námitky a ponechala rozhodnutí na úvaze soudu. Jelikož účastníci neměli další návrhy na dokazování, krajský soud je ukončil a po vyslechnutí konečných návrhů krajský soud přikročil po přerušení jednání k vyhlášení rozsudku.
24. **Žaloba je důvodná.**
25. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v § 39 ZDP, který ve znění platném a účinném po 31. 12. 2009 upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován. Podle § 39 odst. 6 ZDP platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.
26. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud bylo napadené rozhodnutí vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu

takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek PK MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by mohla být správnost posudku zpochybněna (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2020, č. j. 3 Ads 289/2019-34, ze dne 28. 2. 2020, č. j. 3 Ads 214/2019-30, či ze dne 7. 6. 2018, č. j. 9 Ads 219/2017-28; rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz).

27. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky potom spočívá v tom, aby se lékařský posudkový orgán vypořádal se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnil (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2013, č. j. 3 Ads 74/2012-16, ze dne 2. 7. 2014, č. j. 3 Ads 108/2013-19, či ze dne 25. 6. 2003, č. j. 2 Ads 9/2003-50). Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí, ve dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43). Jsou-li v posudkových hodnoceních zdravotního stavu rozpory, může je krajský soud v rámci doplňování zjišťování skutkového stavu řešit i porovnáním tzv. srovnávacího posudku PK MPSV (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013-22). Rozhoduje-li pak žalovaná o odnětí určité dávky, musí v odůvodnění svého rozhodnutí jednoznačně vysvětlit, proč příjemce dávky již nesplňuje podmínky, na základě kterých mu byla dávka přiznána (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 4 Ads 14/2009-37).
28. Krajský soud vyhodnotil závěry posudku PK MPSV ze dne 30. 9. 2024 z hlediska jeho náležitostí, úplnosti a přesvědčivosti. Posudek PK MPSV ze dne 29. 4. 2024 vypracovaný v soudním řízení splňuje všechny formální náležitosti ve smyslu § 7 vyhlášky o posuzování invalidity. Žalobkyně navíc byla přítomna při jednání komise a byla přítomnými lékaři také vyšetřena (přisedicím ortopedem). Z hlediska podkladů vycházela PK MPSV ze všech dostupných a relevantních lékařských zpráv. Posudek PK MPSV tedy soud považuje za formálně bezvadný a úplný, přičemž ani žalovaná proti němu nevznesla žádné námitky.
29. Co se týká přesvědčivosti posudkového hodnocení, krajský soud uvádí, že odlišnost posudkového hodnocení mezi posudky ve správním řízení (MSSZ v Brně a Institutu) a posudkem PK MPSV spočívá v odlišném hodnocení stabilizace zdravotního stavu žalobkyně a adaptace (§ 39 odst. 6 a 7 ZDP). PK MPSV zdůraznila, že tíže postižení levé horní končetiny žalobkyně je takové, že při výkonu práce levou ruku nemůže používat jinak než jako pomocnou. Je podstatným způsobem omezena hybnost ramenního kloubu a na horní končetině je v oblasti ramene a paže přítomno výrazné omezení svalové síly a jsou přítomny svalové atrofie, zejména v oblasti deltového svalu. Krajský soud při zohlednění profese žalobkyně (resp. jejího současného zaměstnání) zcela sdílí závěry PK MPSV, že žalobkyni zcela logicky musí postižení levé horní končetiny po opakovaném traumatu spojeném s lézí nervových drah v levé ruce a oslabení lokálních skupin svalů způsobovat fatální problémy při úchopu věcí a manipulaci s nimi. Posudkový závěr kvalifikující zdravotní postižení pod kapitolu XV.,

oddíl B, položku 6c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity je ve shodě s předcházejícími posudky, ale volí na rozdíl od nich horní hranici této položky pro určení poklesu pracovní schopnosti. To krajský soud považuje za přesvědčivé, a to vzhledem k charakteru práce obsluhy čerpací stanice (nikoliv jen výkon pokladní činnosti). Za těchto podmínek lze považovat posudek PK MPSV za stěžejní důkaz v otázce invalidity žalobkyně.

30. Z těchto důvodů krajský soud shledal, že skutkový stav nebyl ve správním řízení před žalovanou zjištěn řádně a správně, neboť žalobkyně byla nejen k datu 31. 10. 2023, které bylo jako datum zániku invalidity určeno oběma posudky ve správním řízení, ale i k datu vydání napadeného rozhodnutí pro futuro i nadále invalidní ve I. stupni invalidity s poklesem pracovní schopnosti v míře 40 %.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

31. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí spočívalo na chybném zjištění otázky invalidity žalobkyně, krajský soud tedy zrušil napadené rozhodnutí a vrátil věc žalované k dalšímu řízení [§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.], jak je ve výroku I. tohoto rozsudku uvedeno.
32. Pro další řízení je žalovaná povinna vycházet z následujícího právního názoru soudu, jakož i z výsledků dokazování provedeného v otázce invalidity v soudním řízení (§ 78 odst. 5 s.ř.s.). V soudním řízení bylo prokázáno, že invalidita žalobkyně v I. stupni trvala kontinuálně. Žalovaná je tudíž povinna zrušit své prvostupňové rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu a zastavit toto řízení, jakož i obnovit výplatu invalidního důchodu. Dále je povinna rozhodnout o doplatku invalidního důchodu za dobu, po kterou jej žalobkyně nepobírala (ode dne 8. 12. 2023), ačkoliv byla invalidní v I. stupni invalidity.
33. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl tak, že úspěšné žalobkyni nepřiznal žádné náklady řízení, neboť o jejich přiznání nežádala a žádné podstatné náklady jí v řízení nevznikly. Žalovaná nebyla v řízení úspěšná a právo na náhradu nákladů řízení jí nepřísluší ex lege (§ 60 odst. 2 s.ř.s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 25. října 2024

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce